EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 19.10.2007
KOM(2007) 621 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS**

**Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė**

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS**

**Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė**

## 1. ĮVADAS

Pripažindama, kad turizmas labai svarbus ES ekonomikai, 2006 m. kovo mėn. Komisija patvirtino atnaujintą turizmo politiką[1]. Pagrindinis šios politikos tikslas – padėti „didinti Europos turizmo pramonės konkurencingumą ir kurti daugiau ir geresnių darbo vietų vystant darnų turizmą Europoje ir visame pasaulyje“. Komisija aiškiai pripažino, kad „artimiausias siektinas tikslas – ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas – nė kiek neprieštarauja bendresnių socialinių ir aplinkos tikslų siekimui“ ir paskelbė rengianti 21-ąją Europos turizmo darbotvarkę, pagrįstą Darnaus turizmo grupės[2] (TTG) veiklos rezultatais, kurie išdėstyti 2007 m. vasario mėn. paskelbtoje ataskaitoje „*Veiksmai darnesniam Europos turizmui skatinti*“[3].

Iš tiesų turizmas – viena iš ekonominės veiklos sričių, kurios ateityje gali labai padėti augti ekonomikai ir kurti naujas darbo vietas ES. Siaurąja prasme turizmas[4] šiuo metu sudaro apie 4 % ES BVP – nuo apytiksliai 2 % kai kuriose naujosiose valstybėse narėse iki 12 % Maltoje. Netiesiogiai turizmo sektorius sudaro kur kas didesnę ES BVP dalį – daugiau nei 10 %. Be to, apie 12 % visų darbo vietų yra turizmo sektoriuje.

Turizmas ypač svarbus jaunimo užimtumui, nes šiame sektoriuje dirba du kartus daugiau jaunimo nei likusiuose ūkio sektoriuose[5]. Pastaraisiais metais turizmo sektoriuje sukurta kur kas daugiau naujų darbo vietų nei kituose sektoriuose, todėl jis labai padeda siekti Lisabonos strategijos tikslo – daugiau ir geresnių darbo vietų. Ateityje turizmas tikriausiai bus dar svarbesnis ES ekonomikai, nes manoma, kad artimiausiais metais turizmo paklausa didės šiek tiek daugiau nei 3 %[6] per metus.

Kartais sudėtinga pasiekti tinkamą pusiausvyrą tarp savarankiško turizmo vietovių vystymosi bei jų aplinkos apsaugos ir konkurencingos ekonominės veiklos plėtojimo. Tačiau Darnaus turizmo grupės veikla patvirtino, kad turizmo sąveika su aplinka ir visuomenė gali būti kur kas glaudesnė nei bet kokios kitos ekonominės veiklos, nes turizmo vietovių vystymasis labai artimai susijęs su gamta, kultūrų išskirtinumu, socialine sąveika, vietos gyventojų saugumu ir gerove. Dėl šių savybių turizmas – pagrindinis tokių vietovių išsaugojimo ir vystymosi veiksnys, nes jis tiesiogiai

---

1 COM(2006) 134 galutinis, 2006 3 17.

2 Daugiau informacijos apie grupės sudėtį ir vaidmenį pateikta dokumentuose COM(2003) 716 galutinis ir COM(2006) 134 galutinis.

3 http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm

4 Tradiciniai kelionių ir turizmo paslaugų teikėjai (viešbučiai, restoranai, kavinės, kelionių agentūros, automobilių nuomos bendrovės, oro susisiekimo bendrovės ir pan.), tiesiogiai keliautojams tiekiančios prekes ir teikiančios paslaugas.

5 Žr. „Visapusiško jaunimo švietimo, užimtumo ir dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimas“, COM(2007) 498 galutinis, 2007 9 5.

6 Pasaulio kelionių ir turizmo taryba (PKTT), PTDA regioninės ataskaitos, Europos Sąjunga, 2007 m.

padeda skleisti informaciją apie vietoves ir remia jų pajamas, o netiesiogiai įrodo ekonominę tokios paramos teikimo kitiems naudą.

Pasaulio tendencijos ir prioritetais keičiasi, todėl dar niekada nebuvo taip svarbu, kad turizmo sektorius būtų konkurencingas ir darnus. Būtina pripažinti, kad ilgalaikėje perspektyvoje konkurencingumas priklauso nuo darnumo. Viena iš svarbiausių problemų – klimato kaita. Turizmo pramonei būtina sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, o turizmo vietovės turi prisitaikyti prie pasikeitusių paklausos modelių ir siūlomų turizmo rūšių.

Europos turizmo ateitis priklauso nuo turistų potyrių kokybės – turistai supras, kad vietovėse, kuriose rūpinamasi aplinka, darbuotojais ir vietos bendruomenėmis, tikriausiai bus labiau rūpinamasi ir jais. Integruodami darnumo veiksnius į savo veiklą turizmo sektoriaus dalyviai išsaugos konkurencinį pranašumą, dėl kurio Europa yra patraukliausia turizmo vietovė pasaulyje: jai būdingą įvairovę, išskirtinius kraštovaizdžius ir kultūrą. Be to, jei darnumo veiksniai bus integruojami prisiimant socialinę atsakomybę[7], turizmo sektorius galės diegti naujoves savo produktuose ir paslaugose bei didinti jų kokybę ir vertę.

Taigi šiame komunikate išdėstyta „Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarke“ Europos Komisija įgyvendina ilgalaikį įsipareigojimą[8], kuriam pritaria ir kitos Europos institucijos.[9] Darbotvarkė pagrįsta Darnaus turizmo grupės ataskaita ir po to vykusių viešųjų konsultacijų rezultatais[10]. Ja siekiama padėti įgyvendinti atnaujintą Lisabonos strategiją augimui ir užimtumui[11] bei atnaujintą Darnaus vystymosi strategiją[12].

## 2. DARNAUS IR KONKURENCINGO EUROPOS TURIZMO DARBOTVARKĖ

Norint pasiekti tinkamą turistų gerovės, gamtos ir kultūrinės aplinkos poreikių, turizmo vietovių ir įmonių plėtros bei konkurencingumo pusiausvyrą, reikia integruoto ir holistinio strateginio metodo, kuriuo visos suinteresuotosios šalys siektų tų pačių tikslų.

### 2.1. Darnaus Europos turizmo tikslai ir uždaviniai

Tinkamas pagrindas šios darbotvarkės tikslams – ekonominės gerovės, socialinės lygybės ir sanglaudos bei aplinkos ir kultūros apsaugos – siekti yra galiojanti ES ekonominės, socialinės ir aplinkos politikos vystymo sistema, pagrįsta Partneryste

---

7 Taip pat žr. „Galimybė ir atsakomybė: kaip padėti daugiau mažųjų įmonių integruoti socialinius ir aplinkosaugos veiksnius į jų veiklą“, 2007 m. sausio mėn.

8 Pirmą kartą apie šį įsipareigojimą buvo pranešta dokumentu COM(2001) 665 galutinis, 2001 11 31 (8 priemonė), o vėliau jis buvo patvirtintas dokumentuose COM(2003) 716 galutinis, 2003 11 21 ir COM(2006) 134 galutinis.

9 2002 5 21 Tarybos rezoliucija dėl Europos turizmo ateities (2002/C 135/01), Tarybos išvados dėl Europos turizmo darnumo (8194/05, 2005 4 19), Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos darnaus turizmo perspektyvų ir naujų iššūkių (2004/2229 INI).

10 Žr. http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/index_en.htm

11 COM(2005) 24 galutinis, 2005 2 2.

12 Atnaujinta ES darnaus vystymosi strategija, priimta Europos Vadovų Tarybos 2006 m. birželio 15-16 d.

ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti ir Darnaus vystymosi strategija.[13].

Vadovaudamiesi šiais tikslais Europos turizmo sektoriaus dalyviai turėtų rengti strategijas ir veiksmus, turinčius įtakos Europos išvykstamojo turizmo poveikiui. Jie taip pat turėtų padėti turizmu siekti priimančiųjų šalių darnaus vystymosi.

Siekiant šių tikslų teks susidurti su keliais turizmo sektoriui būdingais uždaviniais[14]. Visų pirma tai darnus gamtos ir kultūrinių išteklių saugojimas ir valdymas, kuo mažesnis turizmo vietovių išteklių naudojimas ir tarša, įskaitant atliekų gamybą. Be to, prie pokyčių būtina prisitaikyti, vadovaujantis bendruomenės interesais, siekti, kad paklausa mažiau priklausytų nuo metų laiko, spręsti turizmo transporto poveikio aplinkai problemą, stengtis, kad turizmas būti prieinamas visiems ir gerinti darbo vietų turizmo sektoriuje kokybę, be kitų dalykų sprendžiant nelegaliai ES gyvenančių trečiųjų šalių piliečių užimtumo klausimą pagal Komisijos migracijos politiką[15]. Dar vienas uždavinys – užtikrinti, kad turistai ir turizmo vietovių vietos bendruomenės būtų saugios. Saugumas – pagrindinė sėkmingos turizmo plėtros sąlyga[16].

Šie uždaviniai nepriklauso nuo vietos ar laiko. Skirtingose vietovėse jų pirmumas gali būti vertinamas skirtingai, jie gali būti skirtingai sprendžiami, o sprendimai įvairiai taikomi.

Suinteresuotosios šalys privalo ir toliau tikėtis pokyčių bei būti jiems pasirengusios Nustatant politikos sritis ir veiksmus reikia atsižvelgti į tai, kaip aplinkosaugos problemos, kaip antai: klimato kaita[17] ir vandens trūkumas[18], paveiks paklausą ir pasiūlą, technologijų raidą ir kitus vietos politinius, ekonominius ir socialinius veiksnius. Todėl uždavinių sąrašą ketinama nuolat atnaujinti, bendradarbiaujant su visomis suinteresuotosiomis šalimis.

## 2.2. Veiksmų programa

Šios darbotvarkės tikslams siekti ir minėtiems uždaviniams spręsti būtini suderinti veiksmai, kuriuos galima vykdyti pasinaudojant tinkamomis viešosios politikos priemonėmis: darniai valdant turizmo vietoves, integruojant darnų vystymąsi į įmonių veiklą ir informuojant turistus apie darnų vystymąsi.

Tvarus turizmo vietų valdymas, ypač veiksmingai planuojant ir kontroliuojant erdvės ir žemės naudojimą bei priimant sprendimus dėl investicijų į infrastruktūrą ir paslaugas, itin svarbus turizmo vystymuisi. Siekiant užtikrinti, kad turizmo

---

13 Šie tikslai plačiau apibūdinti TTG ataskaitoje (p. 3).

14 Šie pagrindiniai uždaviniai plačiau aptarti TTG ataskaitoje (p. 8–17) ir yra susiję su septyniais pagrindiniais atnaujintos Darnaus vystymosi strategijos uždaviniais.

15 Taip pat žr. Pasiūlymą dėl Direktyvos, kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams, COM(2007)249, p. 2; Poveikio vertinimo ataskaita SEC(2007)603, p. 7.

16 Valstybėms narėms galėtų būti naudinga nustatyti ir keistis geriausia atitinkamų vietovių ir masinių renginių apsaugos patirtimi remiantis Europos programa dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos, pagal kurią galima tinkamai koordinuoti veiksmus.

17 Taip pat žr. Žaliąją knygą „Prisitaikymas prie klimato kaitos Europoje – galimi ES veiksmai“, COM(2007) 354 galutinis, 2007 6 29.

18 Taip pat žr. „Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas“ COM(2007) 414 galutinis, 2007 7 18.

vystymosi mastas ir pobūdis sutaptų su vietos bendruomenių ir aplinkos poreikiais, darnus valdymas gali pagerinti ilgalaikius turizmo vietovės ekonominės veiklos rezultatus ir konkurencingumą. Tam reikia pagalbinės sistemos, kurioje dalyvautų visos regionų ir vietos suinteresuotosios šalys, ir veiksmingos struktūros partnerystei ir efektyviam vadovavimui remti.

Pagrindinė įmonių išlikimo sąlyga – būti konkurencingomis. Veiksmai tam pasiekti turėtų būti darnumo užtikrinimo proceso dalis, nes darnumas – vienas iš svarbiausių konkurencinių pranašumų. Todėl siekdamos užtikrinti ilgalaikį konkurencingumą, gyvybingumą ir klestėjimą, įmonės turėtų geriau nei anksčiau integruoti darnumo aspektus į visus sprendimų priėmimo ir valdymo būdus bei priemones. Šiame procese svarbus vaidmuo teks verslo paramos tarnyboms ir asociacijoms.

Galiausiai siekiant didelės pažangos reikėtų labiau ir nuosekliau atsižvelgti į paklausą – tiek laisvalaikio, tiek verslo rinkose. Turistams reikia padėti vystyti ir stiprinti gebėjimą rinktis darniu vystymusi pagrįstus sprendimus. Informuotumas darnumo klausimais ir etika gali paskatinti turistus atsakingiau mąstyti ir elgtis. Jei vartotojai kreiptų daugiau dėmesio į darnumo aspektus, įmonės būtų priverstos parodyti suinteresuotumą ir veikti atitinkamai.

## 2.3. Principai konkurencingam ir darniam turizmui kurti

Siekdama, kad turizmas būtų konkurencingas ir darnus, Komisija ragina visas suinteresuotąsias šalis vadovautis šiais principais[19]:

- **taikyti holistinį ir integruotą metodą –** planuojant ir vystant turizmą reikėtų visapusiškai atsižvelgti į jo poveikį. Be to, turizmas turėtų būti pritaikytas ir derinamas su įvairia veikla, turinčia įtakos visuomenei ir aplinkai;

- **planuoti atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą** – darnus vystymasis visų pirma susijęs su rūpinimusi ateities kartomis, taip pat kaip ir savo karta. Ilgalaikiam planavimui būtina nuosekli veikla;

- **siekti tinkamo vystymosi greičio ir ritmo –** vystymosi mastas, greitis ir forma turėtų atitikti ir išsaugoti priimančiųjų bendruomenių ir turizmo vietovių pobūdį, išteklius ir poreikius;

- **įtraukti visas suinteresuotąsias šalis** – norėdamos taikyti darnų metodą, visos suinteresuotosios jo taikymo rezultatais šalys turi aktyviai ir visapusiškai dalyvauti priimant sprendimus ir juos įgyvendinant;

- **taikyti geriausias žinias** – politikos sritys ir veiksmai turėtų būti grindžiami naujausiomis ir geriausiomis žiniomis. Visoje Europoje reikėtų dalytis informacija apie turizmo tendencijas ir poveikį, įgūdžius ir patirtį;

- **mažinti ir kontroliuoti riziką** (prevencijos principas) – jeigu veiklos padariniai neaiškūs, reikėtų visapusiškai ją įvertinti ir imtis reikiamų prevencinių veiksmų, siekiant išvengti žalos aplinkai ir visuomenei;

---

[19] Darnaus turizmo grupės ataskaita „Veiksmai tvaresniam Europos turizmui skatinti“, 2007 m. vasario mėn., p. 3-4.

- **derinti poveikį ir sąnaudas** (principas „naudotojas ir teršėjas moka“) – kainos turi atitikti tikrąsias visuomenes sąnaudas vartojimo ir gamybos srityse. Tai ne tik veikia taršą, bet ir išlaidas įrenginiams, kuriems valdyti reikia daug sąnaudų;

- **jei reikia, nustatyti konkrečias ribas ir jų paisyti –** reikėtų atsižvelgti į konkrečių vietų ir didesnių vietovių plėtros galimybes ir prireikus apriboti jos mastą ir turistų srautus;

- **nuolat stebėti** – darnumas visų pirma susijęs su poveikio suvokimu ir atžvalga į jį bet kokiomis aplinkybėmis, pasirengus daryti reikiamus pakeitimus ir patobulinimus.

## 3. KARTU SIEKIANT PAŽANGOS

Kai kurios suinteresuotosios šalys jau pripažino darnumo svarbą ir stengiasi tobulinti savo veiklą. Nepaisant šių pastangų pažanga dar nėra pakankama. Siekiant geresnių rezultatų, reikėtų sujungti įgyvendinamų ir planuojamų iniciatyvų siekius ir veiksmus – labiau pabrėžiant bendrą veiklą.

Šia darbotvarke siekiama skatinti tokį savanorišką ir nuolatinį procesą. Šis siekis turėtų vienyti visus Europos turizmo sektoriaus dalyvius: įvairių lygmenų valdžios institucijas – vietos valdžios institucijas, turizmo vietovių valdymo organizacijas, regionus, valstybes nares ir Europos Komisiją, įmones, turistus ir visas kitas organizacijas[20], galinčias skatinti, remti ir veikti turizmą.

Turizmo sektoriuje veikia daug įvairių privačių ir viešųjų suinteresuotųjų šalių, kurių kompetencijos sritys necentralizuotos. Todėl labai svarbu laikytis subsidiarumo principo ir veikti pagal metodą „iš apačios į viršų“, įtraukiant tas suinteresuotąsias šalis, kurios turi pakankamai kompetencijos bei galios veikti ir savanoriškai prisideda prie darbotvarkės įgyvendinimo.

Būtent todėl daugiausia dėmesio bus skiriama bendriems veiksmams turizmo vietovėse, įgyvendinamiems pagal nacionalinių ir Europos politikos sričių bei veiksmų programas.

### 3.1. Suinteresuotųjų šalių vaidmuo

Darnaus turizmo grupė parengė veiksmų programą, pagal kurią skirtingoms suinteresuotųjų šalių grupėms priskiriamos plačios atsakomybės sritys[21] ir konkrečios funkcijos[22], įgyvendinant darbotvarkę pagal minėtas tris pagrindines sudedamąsias dalis – darnaus turizmo vietoves, darnias įmones ir atsakingus turistus bei nustatytus uždavinius.

---

[20] Pvz., švietimo ir mokslo įstaigas, profesines sąjungas, vartotojų asociacijas, NVO ir tarptautines organizacijas.

[21] TTG ataskaita, p. 27-30.

[22] TTG ataskaita, 1a ir 1b lentelės, p. 31-39.

Turizmo sektoriaus dalyviai raginami prisiimti atsakomybę ir pasinaudoti galimybėmis, kurias siūlo darnumo keliami uždaviniai, kaip naujovių ir augimo varomosios jėgos.

Siekdamos glaudžiau susieti žinių įgijimą, sklaidą ir darnių bei konkurencingų metodų taikymą, suinteresuotosios šalys turėtų dalytis žiniomis: sukaupta teigiama ir neigiama patirtimi. Tam suinteresuotosios šalys turėtų struktūruotai ir reguliariai bendradarbiauti savo įprastos veiklos turizmo vietovių regionų, nacionaliniu, Europos ar tarptautiniu lygmeniu ir taip bendradarbiaujant skirti daugiau dėmesio darnumui. Tokio bendradarbiavimo pavyzdys – darbdavių ir darbuotojų bei juos atstovaujančių organizacijų socialinis dialogas.

Europos turizmo sektoriuje labai svarbus vaidmuo tenka mažosioms įmonėms ir mikroįmonėms, tačiau dėl savo dydžio šios įmonės prasčiau prisitaikiusios vykdydamos veiklą atsižvelgti į darnaus vystymosi aspektus ir siūlyti atitinkamus sprendimus rinkai. Todėl tarpinės organizacijos raginamos perteikti pagrindines šios darbotvarkės mintis tokioms įmonėms ir padėti joms jas įgyvendinti.

## 3.2. Europos Komisijos vaidmuo

Komisija prisiima atsakomybę imtis veiksmų, todėl vadovaudamasi metodu „žingsnis po žingsnio“ Europos lygmeniu įgyvendins iniciatyvas, kuriomis turizmo sektoriaus suinteresuotosioms šalims bus suteikta papildomos naudos, visapusiškai atsižvelgiant į Sutartyje nustatytą kompetencijos sričių paskirstymą.

Šia darbotvarke Komisija vadovausis tolesnėje turizmo ir visų kitų politikos sričių, kurios veikia turizmą ir jo darnumą, veikloje. Tam Komisija pasitelks Darnaus turizmo grupę.

Komisija toliau bendradarbiaus su kaimyninėmis (Rytų Europos ir Vidužemio jūros regiono) ir EKP (Europos kaimynystės politikos) šalimis turizmo klausimais ir tiesioginėmis Europos Sąjungos užsienio investicijomis bei bendromis turizmo srities įmonėmis rems mažas ir vidutines pajamas gaunančias besivystančias šalis.

### *3.2.1. Dalyvių santalka žinioms įgyti ir dalytis*

Europos Komisija sieks, kad ES piliečiai ir visuomenė būtų geriau susipažinę su geroja patirtimi šioje srityje ir ją taikytų. Be to, ji sieks, kad būtų daugiau žinoma apie tokius veiklos būdus, kuriais abipusiai naudingai siejami darnumas ir konkurencingumas, ir kad šie būdai būtų geriau suprantami.

Komisija jau rengia konferencijas ir atlieka tyrimus, siekdama, kad visuomenė geriau susipažintų su įvairiomis probleminėmis sritimis, pvz., kaip palengvinti jaunimo, vyresnio amžiaus žmonių ir žmonių, turinčių ypatingų poreikių, keliavimą įgyvendinant socialinio ir prieinamo turizmo iniciatyvas; su darbo metodais, kuriuos būtų galima taikyti vietos ir regionų lygmenimis (pvz., didelių kultūros ir sporto renginių poveikio turizmo srities MVĮ tyrimas). Viena iš praktinių iniciatyvų – turizmo vadovas, kuriuo remiamas žiniomis grįstų įstaigų dalyvavimas taikant pagal bendrą nuomonę parengtą metodą, skirtą MVĮ produktyvumui ir žmogiškajam potencialui didinti turizmo sektoriaus turizmo vietovių lygmeniu.

Komisija ir toliau sieks, kad žinias skleidžiančias institucijos (pvz., universitetai, mokslinių tyrimų institutai, viešieji ir privatūs stebėjimo centrai) atsižvelgtų į Europos turizmo darnumo uždavinius. Komisija rems jų bendradarbiavimą ir skatins formalų ir neformalų lavinimą turizmo srityje. Ji skatins judumą Europoje, remdama tarptautinį mokymą ir įdarbinimą, mokymo metodų, medžiagos ir programų dalykų mainus ir plėtojimą, taip pat ir darnumo principų įtraukimą į mokymo programas.

Vietos ir regionų lygmens institucijų dalyvavimas bus remiamas, jungiant įvairias turizmo vietoves (pvz., kaimo, pakrančių, kalnų, miestų), kuriose bus taikomi pirmtakų nustatyti ir visoms suinteresuotosioms šalims prieinami darnūs turizmo vietovių valdymo būdai. Europos Komisija rems priemonių, kuriomis galima keistis gerąja ir blogąja patirtimi bei tobulinti turizmo ir kitų susijusių sektorių bendradarbiavimą, rengimą ar įtvirtinimą (taip pat ir naudojant naująsias technologijas). Skatinant mainus geriausia patirtimi (pvz., susijusia su sezoniškumu ir turizmo sezono pratęsimu) darnaus turizmo vietovių valdymo srityje, galima labai sustiprinti turizmo vietovių konkurencingumą. Šios priemonės leistų taikyti konkretesnį, turizmo vietovių teritorines ir ekonomines ypatybes atitinkantį metodą.

Be to, visos suinteresuotosios šalys gali keistis nuomonėmis ir stiprinti bendradarbiavimą visais su Europos turizmo darnumo ir konkurencingumo ryšiais susijusiais klausimais kasmet rengiamame Europos turizmo forume.

Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis ir tarp jų, informacijos mainams ir sklaidai bus pasitelkiamos valstybių narių metinės ataskaitos Turizmo patariamajam komitetui (TPK)[23]. Šiose ataskaitose valstybės narės teiks informacijos apie politikos ir veiksmų, skirtų turizmo darnumui užtikrinti, įgyvendinimą.

Būtina geriau ir greičiau gauti informacijos apie Europos turizmo raidą. To galima pasiekti renkant ir teikiant statistinius ir geografinius duomenis[24] bei pasitelkiant veikiančius stebėjimo centrus arba steigiant naujus. Tokia informacija galėtų padėti stebėti, kaip sprendžiamos pagrindinės problemos, dažniausiai iškylančios MVĮ ir susijusias su užimtumu ir sezoniškumu.

Galiausiai Komisija ragina tarptautines organizacijas (JTPTO, JTAP, UNESCO ir pan.) prisidėti prie šio proceso, nustatant, kaip šių organizacijų veiklos sritys susijusios su Europos darbotvarke.

### *3.2.2. Patraukliausių turizmo vietovių skatinimas*

Komisija tęs bandomąjį projektą „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“ (PETV). Pagal PETV skatinamos naujos Europos turizmo vietovės ir siūloma parama vietovėms, kuriose turizmas vystomas užtikrinant visuomenės, kultūros ir aplinkos darnumą. Kasmet apdovanoti pasirenkama skirtinga tema. Komisija rems apdovanotų turizmo vietovių tinklų kūrimą, siekdama sudaryti sąlygas keistis gerąja patirtimi Europos lygmeniu ir skatinti kitas turizmo vietoves taikyti panašius darnius turizmo plėtros modelius.

---

[23] 1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 86/664/EEB.

[24] Pvz., persvarstant Turizmo statistikos direktyvą ir (arba) taikant Aplinkos ir saugumo visuotinės kontrolę (GMES), kuria visoje Europoje teikiamos vienodos geografinės ir erdvinės informacijos paslaugos.

Be to, Komisija pabrėš Europos kaip kokybiškos ir darnios turizmo vietovės įvaizdį ir suvokimą. Šiuo tikslu Komisija bendradarbiaus su Europos kelionių komisija ir nacionalinėmis turizmo organizacijomis, rengdama atitinkamą strategiją, kurioje taip pat bus naudojamas Europos turizmo portalas[25].

### *3.2.3. ES finansinių priemonių naudojimas*

Europos Komisija pripažįsta, kad suinteresuotosioms šalims reikės finansinės paramos šiai darbotvarkei greičiau įgyvendinti. Europos lygmeniu tokių galimybių jau yra, pvz., valstybės narės ir visi regionai gali finansuoti turizmo projektus Europos regioninės plėtros fondo lėšomis. Tvarių ir naujoviškų turizmo plėtros būdų taikymas – įvairių Europos finansinių priemonių, visų pirma sanglaudos politikos fondų (Europos regioninės plėtros fondo ir Europos socialinio fondo), Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos žuvininkystės fondo, septintosios EB bendrosios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programos (pagrindinis prioritetas – klimato kaitos klausimai, į kuriuos įtraukiamas klimato kaitos poveikis turizmui) ir programos „Leonardo da Vinci“ prioritetinis kriterijus. Pagal pastarąją programą pradėta įgyvendinti konkreti priemonė stažuotojams ir profesinius įgūdžius tobulinančiam jaunimui bei projektas šiam sektoriui reikalingoms kvalifikacijoms tirti ir vystyti. Pagal Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (KNIPP) bus skatinamas ES įmonių, ypač MVĮ, konkurencingumas[26]. Komisija sudarys sąlygas skleisti informaciją apie tai, kaip įvairūs turizmo sektoriaus dalyviai naudojo šias ES finansines priemones ir kaip kitaip jomis galima pasinaudoti.

### *3.2.4. Tvarumo ir konkurencingumo integravimas į Komisijos politikos sritis*

Turizmą ir jo darnumą labai veikia kelių sričių Europos politika ir veiksmai. Jais galima padėti įgyvendinti pagrindinius uždavinius. Bendrųjų sričių, pvz., aplinkos, transporto, užimtumo ar mokslinių tyrimų, politika gali įvairiai veikti skirtingas teritorijas, atsižvelgiant į joms būdingas ypatybes. Komisija atsižvelgia ir ateityje taip pat atsižvelgs į skirtingų teritorijų poreikius.

Suinteresuotosios šalys labai aktyviai dalyvavo konsultacijose dėl naujos ES jūrų politikos. Tai įrodė, kad jos domisi ir remia ES lygmens veiksmus darnesniam ir konkurencingesniam jūrų bei pakrančių turizmui skatinti. Atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių iškeltus klausimus, jūrų politikos integruotu metodu bus grindžiami tolesni veiksmai šio sektoriaus darnumui ir konkurencingumui stiprinti. Visų pirma Komisija skirs daugiausia dėmesio pakrančių turizmo sektoriui – įvertins sparčiai besivystančių segmentų, kaip antai jūrų turizmo, poveikį, išnagrinės jūrų turizmo pramonės, uostų, prieplaukų ir kitų jūrų pramonės šakų tarpusavio sąsajas ir klausimus, susijusius su sausumos ir jūrų sektorių konkurencija pakrančių vietovėse.

Būtina parengti naujas kalnų vietovių kaimo plėtros strategijas, į kurias būtų įtraukti išskirtinės natūralios aplinkos išsaugojimo ir gyventojų gerovės reikalavimai[27].

---

[25] www.visiteurope.com

[26] Taip pat žr. COM(2006) 134 galutinis, p. 6-7.

[27] Alpių konvencijos Turizmo protokolas – vienas iš holistinių priemonių pavyzdžių, galinčių skatinti regionų ir vietos lygmens suinteresuotųjų šalių veiksmus ir juos koordinuoti.

Komisija pripažįsta, kad būtina išsaugoti gausų pažeidžiamų kalnų vietovių gamtinį paveldą.

Kaimo vietovėse į turizmą investuojama siekiant įvairinti ekonomiką. Tai būtina augimo, užimtumo ir darnaus vystymosi sąlyga. Kaimo vietovės patrauklios gyventi ir dirbti. Jose daug gamtinių išteklių ir labai vertinamų kraštovaizdžių. Todėl būtina užtikrinti Bendrijos sričių politikos derėjimą ir sąveiką bei saugoti aplinką ir kaimo vietoves.

Turizmas taip pat gali prisidėti prie miesto vietovių darnaus vystymosi, gerinant įmonių konkurencingumą, padedant tenkinti socialinius poreikius ir saugant kultūros bei gamtos aplinką. Norint, kad miesto turizmo vietovės sėkmingai vystytųsi visomis šiomis kryptimis, būtina laikytis universalaus požiūrio, pagrįsto darnaus vystymosi principais ir pripažįstamo bei remiamo visos viešosios politikos, taip pat ir Europos, lygmeniu.

## 4. IŠVADOS

Šiuo komunikatu oficialiai pradedama įgyvendinti ir įtvirtinama vidutinio laikotarpio darbotvarkė. Visos suinteresuotosios šalys turėtų imtis reikiamų veiksmų, kad darni veikla padėtų stiprinti Europos – patraukliausios turizmo vietovės – konkurencingumą.

Europos Komisija tikisi, kad ši iniciatyva sulauks politinės kitų ES institucijų paramos. 2011 m. Komisija pateiks pažangos vertinimą.